

Disquisitionvm Magicarvm Libri Sex

Delrío, Martín Antonio

Mogvntiae, 1624

Qvæstio XI. An in denunciacione plurium requiratur, quod quilibet fecerit
confeßionem in tormentis: vel vtrum hoc solum procedat in denunciacione
vnius?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62472)

Concl.
b

Sit igitur conclusio, qua utrique quaesito respondetur. Si testes in effectu, in fine, in specie hoc est in substantia criminis conveniant, & plures sint, & hac in re fide digni admittantur & fidem faciant ad torturam in hoc nostro crimine. tenent Mascard. d. vol. 2. conclus. 856. Binsfeld. d. mem. 2. concl. 6. dub. 1. probatur, quia de crimine hæresis, quod in eo testes quo ad locum & tempus singulares, sed de eadem spem hæresis deponentes recipiantur docet Simanc. v. bi sup. Nonne Sagæ in diuersis locis & diuersis temporibus conveniunt? quare non magis, locus, est de substantia criminis huius, quam de substantia hæreseos.

QVÆSTIO XI.

An in denunciatione plurium requiratur, quod quilibet fecerit confessionem in tormentis: vel utrum hoc solum procedat in denunciatione vnius?

Ramittam quod certum videtur, Regulare est testibus criminosis & infamibus infamia iuris (tales autem sunt qui conuicti, & qui de se ipsis cõfessi, hoc est socij criminis) non credi nisi in tormentis. l. quoties C. de quaestio. l. ob carmen. §. si ea conditio. D. de test. §. si vero ignoti. in Authentic. eod. Specul. in titul. de teste §. 1. num. 28. Barthol. in l. cunctos populos C. de summ. Trinit. num. 12. Bald. numer. 15. Alberi. numer. 34. Salic. num. 18. Ias. in l. lectu. num. 67. & in 2. 46. Fulgos. conf. 173. in causa, colum. 1. post Oldrad. sic etiam Aretin. in capit. 1. num. 40. de accusat. Ruin. conf. 146. col. 1. & conf. 147. libr. 5. Arnon. solilog. 60. Marsil. in §. diligenter numer. 62. & in l. 1. §. Diuus. num. 5. D. de quaestio. & conf.

A

78. n. 15. conf. 109. n. 13. conf. 130. nume. 40. Grammat. conf. 70. nu. 10. Blancus tracta. de indic. num. 387. Bostius eod. tit. nu. 151. Clarus §. si. quæst. 31. nu. 13. vbi docet si seruari in Pratoris Medidani. idem censent Rolandus à valle conf. 51. num. 30. & conf. 73. numero. 22. Menoch. de arbit. cas. 474. sub. n. 49. Vinc. Onded. conf. 100. nu. 16. Mascard. concl. 1317. num. 38. & Binsfeld. D. membr. 2. conclus. 5. vers. circa hanc concl. quoad infames, adductu plurimū. Farin. q. 43. num. 132. & q. 56. num. 5. & 57.

B

Quare requiri specialiter & reus in tortura nominet; & si extra torturam nominauerit, specialiter torqueri debere nõ cõfirmatione nominationis, vt docent Clarus q. 41. vers. ceterum si reus, & Farinacius d. q. 43. n. 136 d. n. 56. quia tortus præsumitur dicere veritatem, gloss. in l. editum D. de quaest. Alberi. lib. n. 2. multi apud Farinac. q. 43. num. 15. & hæc procedere etiã vbi plures sunt nominatores, volunt DD. Patauini in suo conf. eo quod certum sit vnus solius nominationem non sufficere ad torturam, & ideo de pluribus hoc idem se afferere.

C

D

Contra DD. Friburgenses in suo Responsõ, censent hoc dubio non carere; & rationem qua communis nititur nõ esse solidam. quia impedimentum infamix est iuris positiuū, ideo quo ad hoc in exceptis liber sit iudex, & propterea ad infamiã purgandã torturam non esse necessariã. Et propterea recte à Simanca dictum communis opinionis assertores sine lege & sine ratione loqui. De Carolina quoque cõstitutione verius id negasse Binsfeldiũ, quam ego affirmariat. libro 5. disquisition. sect. 3. in secundo indicio sub lit. L. vers. sed quadam circa hanc rem. fateor me illis occasionem reprehendendi dedisse, cū scripsi, expresse requirit, debui enim &

E

arbitror

arbitror volui scribere, satis clare ex ea colligi. nam cum ar. 31. agens de denunciatione semper addit, *in questione proposita*, item interrogatus aut tortus. supponere videtur questionem. Non obstat, quod ait, *in carcere*: nam hoc per sequentia est explicandum; & qui in tortura nominat, aut interrogatur, certe in carcere nominat & interrogatur. Sed quicquid sit de Carolina: & licet id ex d. cap. illi qui, 5. quæst. 5. non satis probaretur quod communis vult, quia gloss. illum textum exponit de spontanea denunciatione extrajudiciali, hoc est de detractioe seu diffamatione; tamen alijs adhuc legibus nituntur DD. Doctores opinionis communis defensores, vt ostensum §. in princ. q. & quamuis non nitatur quis textu aperto legis tamen si argumento probabili ex lege, vel eius ratione id deduxerit, non est dicendus sine lege loqui: immo licet falleretur in sua deductione, eo quod ratio legis illi non suffragaretur reuera, & aliorum interpretatio verior foret, in rigore tamen, qui legem adduxit, eo ipso quod adduxit, non debet dici sine lege loqui, quod communi vsu loquendi, de illis vsurpatur, qui nullam legem laudant in dicti sui confirmationem, & propterea Simancas de communi adeo tam grauium DD. sententia potuisset loqui modestius. Quid? quod nec congrua ratio deest, quam postea dabo:

Illud fateor satis probabilem & tutam esse sententiam negatiuam non requiri vt omnes sint questione examinati. hanc dico satis probabilem, tu quia non est destituta suis defensoribus, vt Simancas magne autoritatis Episcopo & Doctore, alijsque vt Binsfeldio d. concl. 5. qui putat sufficere si metum inentorum adhibeatur. & recepta est praxi Curiarum Franciæ, & ab his Chassanco

A ad consuetum Burgund. rub. 1. §. 5. vers. Al' arbitraige du iuge. num. 34. & Claro d. quæst. 21. num. 11. qui addit hac in re loci consuetudinem sequendam, quod est verissimum.

B *Ideo censeo vbi consuetudo circa hoc existat, ab eo iudicibus non recedendum: vbi consuetudo non existat, posse iudicem iura conscientia virorum quoad plures, partem sequi: quia (vt alias dixi) probationum valor & fides arbitrio iudicis est subiecta.* vide Menoch. de arb. iudic. lib. 2. cent. 1. cas. 90. Binsfeld. d. concl. 5. versicu. hic libet pro nostra materia.

C *Hoc tamen arbitrium sic moderandum, vt pro personarum qualitate, & criminum & alijs circumstantiis modo minus non tortu credat, ordinarie quoque tenetur plus tortis credere, quam spontaneus: immo nisi urgeant illum circumstantia, non facile & credulus nominationibus spontaneorum criminum. Vt in hac re tam timide loquar. me mouet ista ratio, ab alijs non considerata. Præsumptio quod infamis sponte sua non sit dicturus veritatem, (in qua præsumptione fundatur communis opinio) licet sit iuris diuini (nam hoc iure de nullo præsumitur quod in re, maxime graui mendacium sit dicturus) est tamen plusquam iuris positui, vt pote orta ex naturali quodam instinctu hominibus cunctis communis, quod mali nisi malo coacti officium suum non faciant, vel iustitiæ faueant, & ideo quasi est iuris gentium. Attamen quia ex eodem iure gentium videtur manare alia quoque præsumptio, quod in simili hominum genere, (v. g. infamium) semper plus credendum sit, ceteris paribus, duobus vel tribus quam vni. Prior præsumptio est pro communi opinione, posterior pro contraria quoad plures nominantes, ideo licet*

b
Cōclus.

cc

cc

cc

cc

cc

adhuc propendeam in communem alteram tamen non rejicio.

QVÆSTIO XII.

An mulier possit esse testis in criminalibus?

IN ciuilibus etiam grauibus (v.g. in matrimonio) mulierem, cui nihil nisi sexus obstat, esse testem integram & omni exceptione maiorem tradit Decius, *conf. 342. col. 2.* In criminalibus, quodque, si ciuilitate ageretur, etiam canonico iure illam testem esse posse multi censent. Decius in l. *femina nu. 34. de reg. iur. Clarus §. fin. quest. 24. num. 3. Farinac. quest. 59. à num. 1.* item si ex officio de crimine inquiratur. Vide Farinac. *supra numero 9.* Si vero non inquiratur ex officio, & agatur criminaliter Canonico iure mulierem repelli constat in criminibus non exceptis, *cap. mulierem 33. quest. 5. cap. forus §. testes, & vers. significat. in cap. tam litteris. de testibus. Abb. Felin. & Decius in cap. quoniam de testibus. Masil. conf. 22. num. 1. conf. 59. num. 9. conf. 101. num. 8. conf. 130. num. 34. Onded. conf. 100. num. 24. nisi crimen foret huiusmodi, vt eius veritas aliter quam mulieres haberi non posset. Sic post Masil. Al. a & Decian Baiardus ad Clarum quest. 24. num. 9. In exceptis autem admitti illo iure, receptum, ex cap. tanta de simon. vbi Anan. Auser. Crotus. & Nepos in tractat. de testibus Petr. Leonas regul. 315. Imol. & Boyck in d. cap. quomodo. Al. x. conf. 11. numer. 3. cum alijs apud Farinac. 1. q. 59. numer. 10. & de crimine maleficijs expresse, Rodin. lib. 4. Demon. ca. 4.*

De iure ciuili, & in praxi curiarum secularium in omnibus criminalibus mulier si (aliud non obstat) recipitur ad testimonium dicendum. l. ex eo D.

A de testibus cap. ex eo. 15. quest. 3. gloss. ibi & in d. cap. forus §. fin. communem testatur Alexand. conf. 11. num. 18. libr. 1. & conf. 115. col. pen. libr. 4. Socin. conf. 54. col. 2. lib. 3. Bonifac. vii al. tit. de testam. num. 35. & 37. Stephanus Auser. tractat. de testibus num. 69. Nepos ibid. n. 66. Crotus ibid. rub. in caus. criminal. qui testem. admitt. num. 49. Gigas vbi supra. quomodo per quos quas. 6. Clarus §. fin. quest. 24. num. 2. Farinac. d. loco num. 17. de Italia, etiam in Dittonibus Ecclesia hanc praxim obtinere testatur Alex. conf. 24. vol. 2. Grammat. conf. 12. nu. 7. Baiard. addition. ad Clarum quest. 21. n. 20. & ad quest. 24. num. 8. de Francia praxi satis locuples testis, quia de fidei re non agitur est præsatus Bodinus.

B Hæc indubitata de pluribus feminis complicibus; nam si vnica esset, sociam criminis à nominatione repellendam putarem: quia tunc præter sexum alium patitur defectum, nempe infamiam; infamem vero mulierem audiri non docemur, l. qui testamento §. mulier D. de testam. vbi Barthol. & Imo. vel quia simul pauper & vilis. Dec. conf. 310. nu. 5. Ioan. de amicis. conf. 87. num. 8. & 9. Paris. conf. 152. nu. 17. in lib. 4. Grammat. conf. 26. num. 23. & conf. 58. n. 10. Roland. conf. 24. nu. 64. & seqq. lib. 1. Berta 201. conf. 3. nu. 6. Onded. conf. 100. num. 18. & multo magis si foret minor annis viginti. arg. l. in testimonium. D. de testibus. Alex. conf. 64. colum. 1. num. 1. Bertazz. conf. 3. num. 5.

C Dixi, si vnica esset: nam numerus alios defectus potest sup-
plere. supr. ad q. 1.

D (E)

E

